

Sygn. akt VIII U 2983/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 grudnia 2016 roku.

Sąd Okręgowy w Lublinie VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący Sędzia SO Danuta Dadej-Więsyk

Protokolant sekr. sąd. Ewelina Parol

po rozpoznaniu w dniu 28 listopada 2016 roku w Lublinie

sprawy W. L.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o zwrot nienależnie pobranego świadczenia

na skutek odwołania W. L.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z dnia 7 czerwca 2016 roku znak: (...)

odwołanie oddala.

Sygn. akt VIII U 2983/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 7 czerwca 2016 r. Nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. wstrzymał W. L. z dniem 1 lipca 2016 r. wypłatę ekwiwalentu pieniężnego za deputat węglowy kolejowy, powołując się na treść przepisu art. 74 ust. 1 ustawy z dnia 8 września 2000 r. o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego (...) (k. 52 a.e.). Natomiast decyzją z dnia 7 czerwca 2016 r., znak (...) stwierdził, iż W. L. pobrał nienależne świadczenie za okres od 1 maja 2015 r. do 30 czerwca 2016 r. w łącznej kwocie 1701,98 zł, z tytułu ekwiwalentu pieniężnego za deputat węglowy kolejowy powołując się na treść przepisu art. 138 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (k. 55 a.e.).

Odwołanie od powyższych decyzji złożył w dniu 4 lipca 2016 r. W. L. wnosząc o ich zmianę, wypłatę ekwiwalentu za deputat węglowy w pełnej kwocie od 1 lipca 2016 r. oraz zaniechanie zwrotu pobranych świadczeń z tytułu ekwiwalentu pieniężnego za deputat węglowy. Podniósł, iż decyzje są dla niego krzywdzące a podjęcie przez wnioskodawcę pracy w(...) (...) w niepełnym wymiarze czasu pracy nie powinno skutkować obniżeniem świadczenia wynikającego z w/wym. ustawy (k.2).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, powołując się w jego uzasadnieniu na treść uchwały Sądu Najwyższego z 11 stycznia 2011 r. sygn. I UZP 4/10 oraz treść przepisu art. 84 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

Sąd ustalił i zważył, co następuje:

W. L. był zatrudniony w (...), następnie (...) S.A. i (...) sp. z o.o. w W. od 15 marca 1974 r. do 27 marca 2015 r. na różnych stanowiskach, ostatnio starszego maszynisty pojazdu trakcyjnego. Przysługiwał mu ekwiwalent pieniężny za deputat węglowy. Stosunek pracy ustał z dniem 27 marca 2015 r. Decyzją z dnia 14 kwietnia 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. przyznał W. L. prawo do emerytury od dnia 1 marca 2015 r. Do emerytury został przyznany ekwiwalent za deputat węglowy kolejowy miesięcznie w kwocie od 28 marca 2015 r. – 122,17 zł (decyzja – k. 28 – 29 a.e.).

Decyzja ta w pkt. III i IV pouczenia zawierała informację, iż prawo do ekwiwalentu pieniężnego z tytułu deputatu węglowego kolejowego nie przysługuje przy pobieranej emeryturze, jeżeli deputat ten przysługuje w związku z kontynuowaniem lub podjęciem pracy na kolei. Pouczenie zawierało informację, że osoba, która nienależnie pobrała świadczenia jest zobowiązana do ich zwrotu. Za nienależnie pobrane świadczenia uważa się m.in. świadczenie wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie do nich prawa albo wstrzymanie wypłaty w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenie była pouczona o braku prawa do ich pobierania (k. 28v a.e.).

W dniu 19 lutego 2016 r. wpłynęło do organu rentowego pismo, z którego wynika, iż W. L. od dnia 15 kwietnia 2015 r. jest zatrudniony w Spółce (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. na stanowisku starszego maszynisty trakcyjnego (k. 48 a.e.). W odpowiedzi na pismo ZUS z 17 marca 2016 r. Spółka (...) sp. z o.o. w W. poinformowała, że wnioskodawca ma wypłacony ekwiwalent pieniężny za deputat węglowy od dnia 15 kwietnia 2015 r. tj. od dnia ponownego zatrudnienia w kwocie 82 złote miesięcznie (k. 47 a.e.).

W związku z treścią pisma organ rentowy wydał w dniu 7 czerwca 2016 r. dwie zaskarżone w niniejszym postępowaniu decyzje.

Odwołanie wnioskodawcy od zaskarżonych decyzji jest niezasadne.

Stan faktyczny pomiędzy stronami nie był sporny. Spór dotyczył odmiennej interpretacji przepisu art. 74 ust. 1 ustawy z dnia 8 września 2000 r. o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego "Polskie Koleje Państwowe" (Dz. U.2000, nr 84, poz. 948 ze zm.). Przewiduje on, że byłemu pracownikowi kolejowemu pobierającemu emeryturę, przyznaną na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS, przysługuje prawo do deputatu węglowego w ilości 1800 kg węgla kamiennego rocznie, w formie ekwiwalentu pieniężnego. Świadczenie to przysługuje również emerytowi lub renciście, który pobiera emeryturę lub rentę z tytułu zatrudnienia w okresach równorzędnych z okresami zatrudnienia na kolei, oraz osobie, której przyznano kolejową emeryturę lub rentę w drodze wyjątku. Prawo do deputatu węglowego nie przysługuje jednak emerytowi lub renciście, jeżeli nie przysługiwało mu w okresie zatrudnienia, z tytułu którego powstało prawo do emerytury lub renty.

Dokonując wykładni przepisu należy podkreślić, że podstawowe znaczenie ma to, że art. 74 ust. 1 w/w ustawy wskazuje, iż przysługiwanie prawa do deputatu (ekwiwalentu) zapewnia się "byłemu pracownikowi kolejowemu", a nie "emerytowi", co oznacza, że ustawodawca w przepisie wprowadza podział na: pracowników i byłych pracowników. Innymi słowy w rozumieniu niniejszego uregulowania "byłym pracownikiem" pobierającym emeryturę jest tylko ten emeryt, który nie jest jednocześnie pracownikiem kolejowym. W rezultacie podjęcie pracowniczego zatrudnienia w Kolejach (...) w W. oznacza brak ustawowej przesłanki przyznania prawa do tego deputatu.

W ocenie Sądu Okręgowego analiza powołanych przepisów pozwala uznać, że prawo do deputatu węglowego nie przysługuje W. L. jako pozostającemu w dalszym ciągu w zatrudnieniu w Kolejach (...) – (...) zatem pracownikowi, a nie byłemu pracownikowi kolejowemu, o którym mowa w art. 74 ust. 1 w/w ustawy.

Sąd orzekający nie podziela poglądu wyrażonego w wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie w sprawie VII U 176/14 na który powoływał się wnioskodawca. Sąd ten wskazywał, iż uchwała ta została wydana w odmiennym stanie faktycznym od sytuacji wnioskodawcy, bowiem wnioskodawca nie został ponownie zatrudniony w (...).

Należy podnieść, iż treść uchwały odnosząca się do ponownego zatrudnienia w (...) wynika z brzmienia pytania prawnego zadanego Sądowi Najwyższemu.

Natomiast przepis art. 74 powołanej ustawy wskazuje, iż ekwiwalent pieniężny z tytułu prawa do bezpłatnego węgla przysługuje byłemu pracownikowi kolejowemu, a wnioskodawca taki status utracił i obecnie pozostaje nadal pracownikiem kolei pobierającym ekwiwalent z tytułu prawa do bezpłatnego węgla.

Na marginesie należy podnieść, iż deputat węglowy jest świadczeniem należnym z tytułu stosunku pracy. Zobowiązanie organu rentowego w tym zakresie ma zatem charakter wyjątku. Świadczy o tym przepis art. 74 ust 1 ustawy z dnia 8 września 2000 r. o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego (...). Warto zwrócić uwagę na ust 5 tego przepisu. Przewiduje on, że ekwiwalent pieniężny za deputat węglowy przyznaje i wypłaca Zakład Ubezpieczeń Społecznych z dotacji celowej z budżetu państwa.

Decyzja organu rentowego o przyznaniu emerytury oraz kolejne o przeliczeniu emerytury zawierały czytelne pouczenie, iż prawo do ekwiwalentu pieniężnego z tytułu deputatu węglowego kolejowego nie przysługuje przy pobieranej emeryturze, jeżeli deputat ten przysługuje w związku z kontynuowaniem lub podjęciem pracy na kolei.

Wnioskodawca pobierał ekwiwalent za deputat węglowy w zakładzie pracy. Zeznał, iż nie czytał pouczeń, gdyż interesowała go tylko kwota świadczenia. Okoliczność ta nie usprawiedliwia schorzenia skarżącego i nie zmienia faktu, iż został on prawidłowo pouczony przez organ rentowy o braku prawa do pobierania świadczenia z tytułu ekwiwalentu pieniężnego z tytułu deputatu węglowego.

W myśl art. 84 ust. 1 ustawy z dnia 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2015r., póź. zm.) - zwanej dalej „ustawą systemową” - osoba, która pobrała nienależne świadczenie z ubezpieczeń społecznych, jest obowiązana do jego zwrotu, wraz z odsetkami, w wysokości i na zasadach określonych przepisami prawa cywilnego.

Za kwoty nienależnie pobranych świadczeń uważa się - zgodnie z art. 84 ust. 2 pkt 1 ustawy systemowej - świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie prawa do świadczeń albo wstrzymanie ich wypłaty w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenie była pouczona o braku prawa do ich pobierania.

Z kolei art. 84 ust. 9 cytowanej ustawy stanowi, że wyżej wymienione przepisy stosuje się także do pieniężnych świadczeń innych niż z ubezpieczeń społecznych, wypłacanych przez Zakład na mocy odrębnych przepisów.

Wnioskodawca został poinformowany o braku prawa do ekwiwalentu pieniężnego z tytułu deputatu węglowego kolejowego przy pobieranej emeryturze w razie podjęcia zatrudnienia (pkt IV pouczenia w decyzji z dnia 14.04.2015r. o przyznaniu emerytury - k. 28 verte akt emeryt.).

Z uwagi na powyższe na mocy powołanych przepisów Sąd w oparciu o treść art. 477¹⁴ § 1 kpc oddalił odwołanie wnioskodawcy od zaskarżonych decyzji.